

Ime i prezime: Antonio Soldo

Škola: Osnovna škola Bogoslav Šulek

Razred: 7

Trajanje: 2 (dva) školska sata

Nastavna cjelina: II. Dekalog - pravila za život u ljubavi i slobodi

Nastavna jedinica: 25. Ne poželi nikakve tuđe stvari

Odgojno-obrazovni ciljevi:

- a) Odgojni – Učenik zapaža glavni cilj našega rada, interpretira ga sudjelujući u raspravi oko zadatka s članovima svoje grupe te primjenjuje uočeno u svome životu.
- b) Obrazovni – Učenik procjenjuje problem te se kritički izražava prema problemu.
- c) Djelatni - Učenik stvara određene propise kojima će se koristiti u daljnjem radu.

Metodički pristup: Problemsko - stvaralački

Nastavni oblici: frontalni rad, rad u grupi

Nastavne metode: Razgovor, promišljanje, pisanje, likovno izražavanje

Nastavna sredstva i pomagala: ploča, kreda, bilježnica, udžbenik, kartice s pitanjima, hamer A3 papiri, flomasteri, ljepilo, škare

Ključne riječi: gramzivost, pohlepa, zavist, mito, korupcija, krađa, skromnost

Korelacija: filozofija, sociologija

Izvori za pripremanje učenika: udžbenik *Zajedno u ljubavi*, svakodnevni život, dnevni tisak, internet

Izvori za pripremanje nastavnika: udžbenik *Zajedno u ljubavi*, Katekizam Katoličke Crkve, M. VIDAL, *Kršćanska etika*, Đakovo, 1995., R. PERIĆ, *Dekalog, Deset Božjih sustava*, Mostar, 2004., dnevni tisak, internetski članci.

Plan ploče:

Ne poželi nikakve tuđe stvari (naslov)

Mito

1. Grupa: Mito i korupcija

2. Grupa: Lihvarstvo

Korupcija

Krađa

Lihvari

3. Grupa: Zavist

4. Grupa: Privatno vlasništvo

Zavist

Privatno vlasništvo

Globalna struktura sata:

1. Molitva
2. Najava teme
3. Stvaranje problemske situacije
4. Rješavanje problema
5. Iznošenje rezultata rada
6. Sinteza
7. Zaključak
8. Molitva

Tijek nastavnog sata

1. Molitva:

Znak križa, Pročitat ću tekst iz Izl 20, 17:

Ne poželi kuće bližnjega svoga! Ne poželi žene bližnjega svoga; ni sluge njegova, ni sluškinje njegove, ni vola njegova, ni magaraca njegova, niti išta što je bližnjega tvoga!

Nakon toga slijedi *Slava Ocu*.

2. Najava teme (*frontalni rad*)

Na ploču pišem naš današnji naslov " Ne poželi nikakve tuđe stvari" i pitam učenike znaju li što to znači; o čemu ćemo govoriti, imaju li kakvog osobnog iskustva a vežu ga uz vlastito dostojanstvo?

3. Stvaranje problemske situacije (*frontalni rad*)

Znate li kako glasi 10. Božja zapovijed? - NE POŽELI NIKAKVE TUĐE STVARI

Znate li što ona u sebi podrazumijeva?

Slajd 2.: Na ploču je ispisano redom:

MITO

KORUPCIJA

KRAĐA

LIHVARI

ZAVIST

PRIVATNO VLASNIŠTVO

Jesu li vam poznati svi ovi izrazi, znate li što znače?

Ako Vam nešto od ovoga nije poznato upravo danas ćete поближе upoznati ove teme.

4. Rješavanje problema (*grupni rad*)

Dijelim učenike u grupe i svakoj grupi dijelim materijale za rad i govorim: "Svaka grupa dobila je foliju u kojoj se nalazi materijal za rad sa uputama. Proučite materijale i podijelite ih tako da svaki učenik dobije svoj dio. U uputama Vam piše na koji ćete način prezentirati rezultate svoga današnjeg malog istraživanja. Ako Vam bilo što u uputama nije jasno, pozovite me pa ću Vam objasniti. Smjernice za rad ne morate slijediti doslovno, one su Vam moguće smjernice, ali ih se ne morate držati stroga. Za rad imate 20 minuta."

5. Iznošenje rezultata rada

Nakon što su učenici radili zajednički, jedna od grupa iznosi rezultate rada, a potičem druge učenike da se uključe u rad svojim komentarima i pitanjima. S obzirom da je susret predviđen za dva školska sata ostale grupe će rezultate svoga rada iznijeti na drugom satu.

6. Sinteza

Nakon što su učenici poslušali sve i sve grupe iznijele rezultate rada, potičem učenike da izraze svoje stavove o nekoj temi, jesu li nešto novoga doznali, jesu li se njihovi stavovi donekle promijenili?

7. Zaključak

Deset Božjih zapovijedi nisu nešto što je po sebi zastarjelo već su i danas aktualne njihove poruke. Danas se nalazimo na prekretnici: biti „in“ ili biti „zaostao, primitivan, ...“ Stoga, pravilno tumačeći Dekalog možemo ga unijeti i u vlastiti stil i način življenja.

Ukoliko ostane vremena možemo ponoviti nastavnu jedinicu od ovoga i prethodnoga sata.

8. Molitva: *Slava Ocu*

9. Prilozi

1. GRUPA: MITO I KORUPCIJA

1. Promotrite materijale koji su pred Vama i pokušajte podijeliti materijal tako da svaki učenik prouči jedan dio materijala.
2. Proučite materijale i međusobno katko izmijenite informacije o pročitanim.
3. Nastojte najvažnije činjenice zabilježiti (trebat će Vam za zajednički plakat).
4. Koristite predložene materijale za izradu plakata (slike).

Slijedite smjernice za rad

Smjernice za rad:

1. Što znaš o mitu i korupciji?
2. Opišite slike koje su Vam predočene.
3. Kakvo je Vaše mišljenje o mitu i korupciji?
4. Kakve su posljedice mita i korupcije prema Vašem mišljenju?
5. Izradite plakat na temu mita i korupcije.

Podmićivanje je kazneno djelo. Davanje mita dužnosniku, službenoj osobi, zaposleniku u državnoj i javnoj upravi i sl. u nakani stjecanja prednosti za sebe ili treću osobu se kažnjava po zakonu. Prednost može biti i fizičke (općenito), kao i nematerijalne prirode (tj. neizravno mjerenih u novcu). Postoje dvije vrste korupcije: aktivno podmićivanje (dodjeljivanje prednosti) i pasivna korupcija (prihvatanje prednosti) u zamjenu za protuzakonitu uslugu.

Korupcija u najširem smislu predstavlja svaku zloupotrebu položaja od strane državnog službenika ili osobe koja vrši određenu javnu funkciju, a koja za cilj ima osobnu i/li materijalnu korist. Protuzakonite aktivnosti državnih službenika koje za neposredan cilj nemaju materijalnu korist - kao vansudske likvidacije političkih protivnika, policijska brutalnost ili ratni zločini - se ne smatraju dijelom korupcije. Njome se ne smatraju ni zloupotrebe položaja u privatnim, odnosno ne-državnim institucija koje umjesto toga potpadaju pod širi pojam tzv. kriminala bijelog ovratnika. Korupcija se manifestira na razne načine u raznim državama, kulturama i periodima, isto kao što ovisno o tome varira i sama definicija korupcije, odnosno aktivnosti koje se smatraju dijelom te pojave. Korupcija se najčešće javlja u obliku potkupljivanja državnih službenika, ali i iznuđivanja novca građana, zatim kao nepotizam i pronevjere javnih sredstava. U raznim kulturama postoji i različit odnos prema korupciji. U nekim državama je toliko rasprostranjena da se smatra sasvim normalnim, uobičajenim, a ponekad i prihvatljivim načinom života i poslovanja. U nekim državama je korupcija, pak, toliko rasprostranjena da se može shvatiti i kao poseban vid društvenog poretka poznat pod nazivom kleptokracija.

2. GRUPA: LIHVARSTVO

1. Promotrite materijale koji su pred Vama i pokušajte podijeliti materijal tako da svaki učenik prouči jedan dio materijala.
2. Proučite materijale i međusobno katko izmijenite informacije o pročitanoj materiji.
3. Nastojte najvažnije činjenice zabilježiti (trebat će Vam za zajednički plakat).
4. Koristite predložene materijale za izradu plakata (slike).

Slijedite smjernice za rad

Smjernice za rad:

1. Jesi li čuo/la kada o lihvarstvu?

2. Opišite slike koje su Vam predočene.
3. Što u Vama pobuđuju navedene slike?
4. Na temelju teksta i ponuđenih fotografija izradite plakat.

Lihvarenje ili **kamatarenje** označava ponudu usluge uz svjesno iskorištavanje lošeg položaja stranke s kojom se sklapa ugovor. Lihvarenje može imati i zločinačke namjere i kao takvo imati pravne posljedice. Pozajmljivanje novca ili stvari (posebno hrane ili sjemenja) uz obračunavanje kamatne stope je od strane kršćanske i islamske vjere iz raznih razloga ocijenjeno negativno: sa stajališta morala, iz razloga jer to znači iskorištavanje stanja svoga bližnjega, sa stajališta filozofije i teologije, jer to je znači da novac koji je u biti neplodan kroz vrijeme (o kojim samo bog raspolaže) radi za davatelja kredita, sa socio-ekonomskog stajališta, jer za osobe koje nisu u stanju vratiti dug, to znači njihovu propast. Na temelju pojedinih starijih odredbi, kršćanska crkva je u 12. stoljeću zabranila općenito uzimanje kamata i nazivala sve one koji to prestupe kamatarima. Pri lihvarenju se polazi od posebne motivacije lihvara namjerne zlouporabe dane situacije osobe koju lihvari. Čini to svjesno i namjerno. Osobama koje koriste lihvarske kredite ili postaju žrtve lihvara lihvarstvo se čini u danom trenutku kao manje zlo od onog koje im prijeti, ukoliko ne uđu u taj posao. Opasnosti lihvastva su prikriveni visoki troškovi ili tzv. naknade, uvjetovanje davanja pologa, zaloga, hipoteke, bjanko zadužnice..., potpisivanje ovršnih isprava / rerazmjernih fiducija, manipulacije kod obračuna kamata, uvećanja glavnice, nuđenje dodatka ugovoru ili novih ugovora /reprogram; ugovaranje "novćane kazne" i sl., prividni iznos kredita naznačen u ugovoru, a u stvarnosti manja isplata, zbog enormno visokih kamata dužnik s vremenom nije u mogućnosti vratiti dug, te dužnik upada u dužničko ropstvo što može dovesti do visoke stope samoubojstava ili ubojstava. Lihvarenje je po zakonu kažnjivo i predviđena je kazna zatvora u slučaju ako se netko bavi lihvarenjem kao "djelatnošću".

3. GRUPA: ZAVIST

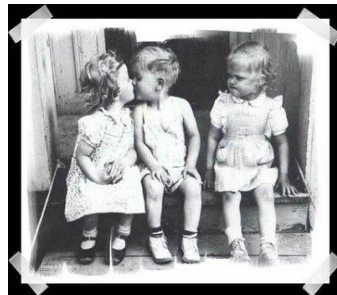
1. Promotrite materijale koji su pred Vama i pokušajte podijeliti materijal tako da svaki učenik prouči jedan dio materijala.

2. Proučite materijale i međusobno katko izmijenite informacije o pročitanome.
3. Nastojte najvažnije činjenice zabilježiti (trebat će Vam za zajednički plakat).
4. Koristite predložene materijale za izradu plakata (slike).

Slijedite smjernice za rad

Smjernice za rad:

1. Što je zavist?
2. Opišite slike koje su Vam predočene
3. Što vam pojedina slika govori?
4. Kako se borimo protiv zavisti?
5. Na temelju slika i teksta izradi plakat.

Zavist je, slično mržnji, negativna emocija. Zavist se manifestira u neprijateljskom stavu i osjećanju prema drugima koji imaju nešto što smatramo da to više pripada nama. Kao i u ljubavi, tako i u mržnji i zavisti postoje različite gradacije u samom sadržaju i intenzitetu. Tako ispoljavanje mržnje i zavisti može varirati od blagog neprijateljstva do otvorene agresije. Hajde, priznajte: sigurno vam je dobro poznat osjećaj razočaranja i ljutnje kad kolega dobije bolju ocjenu od vas na ispitu, iako ste uvjereni da ste se vi više trudili? Vjerojatno ste se dosad znali naći i u situaciji da se osjećate nesretno jer netko od vaših prijatelja ima razvijeniji društveni život od vas, bez obzira na to što se vi smatrate ugodnijom i zabavnijom osobom. Ako se prisjetite ranog djetinjstva, možete već tada pronaći tragove nezadovoljstva i zamjerenja na tuđoj sreći: koliko puta ste samo bili bijesni jer su vaša braća i sestre dobili neku igračku koju ste vi toliko željeli? Bez obzira na to što se možda zbog ovakvih osjećaja sami sebi činite kao loša osoba, ne brinite jer smo svi ponekad „zeleni“ od zavisti. Drugim riječima, zavist je univerzalan osjećaj, odnosno od nje nije pošteđena niti jedna osoba. Bez obzira na to, protiv nje se može i mora boriti, a kako bismo joj se uspješno oduprijeli, prvo je moramo dobro razumjeti. Zavist je po svojoj prirodi zao, moćan i sveprožimajući osjećaj koji je kombinacija ljutnje, tuge, bijesa i straha. To je doživljaj kojeg karakteriziraju neprijateljstvo i agresivnost prema osobi kojoj zavidimo i zbog kojeg smo u stanju osjećati trajno nezadovoljstvo bez obzira na naša objektivna postignuća. Ona nastaje zbog toga što se stalno, svjesno ili nesvjesno, uspoređujemo s drugim ljudima, pritom pogrešno procjenjujući vlastite snage i slabosti. Ako je ishod ovakvih usporedbi negativan za nas, odnosno ako procijenimo da neka osoba ima više nekih kvaliteta ili postignuća od nas,

stvoren je plodno tlo za razvoj zavisti. Međutim, treba spomenuti da je njezin doživljaj veoma subjektivan: zavist ne izazivaju postignuća druge osobe sama po sebi, već naš osjećaj nezadovoljstva i razočaranja jer pretpostavljamo da je netko zbog svog uspjeha sretniji nego mi. Jedan od najvažnijih pokazatelja zavisti je zloradost. Ta pojava je toliko raširena među ljudima da Nijemci imaju i riječ *schadenfreude* kojom označavaju uživanje u tuđoj nesreći. Zavidne ljude obično se može prepoznati po tome što likuju kad je netko kome zavide izgubio ono što je imao, a pritom se mogu čuti rečenice poput „Sam si je kriv“, „Tko visoko leti, nisko pada“ i slično. Smatra se da je uživanje u tuđim nedaćama osjećaj kojim zavidne osobe hrane svoj mržnju i još više potpiruju svoju agresivnost i neprijateljstvo prema meti svoje zavisti. Osim zloradosti, zavist se može prepoznati i iz laži i kleveta koje netko koristi protiv svoje mete. To je suptilna strategija kojom zavidne osobe nastoje uništiti uspjeh onoga kome zavide, a očituje se u ponašanjima poput namjernog iskrivljavanja istine o osobi kojoj zavidimo, umanjivanju njezine vrijednosti, prešućivanju njezinih zasluga, itd. Ovakva ponašanja zapravo se mogu shvatiti kao oblik osvete koji zavidna osoba koristi protiv svoje mete, a ta osveta zatim se racionalizira „činjenicom“ da nam je onaj kome zavidimo kriv zbog toga što nemamo nešto što on ima. Drugim riječima, smatramo da je osveta opravdana jer se osjećamo na neki način napadnutima od mete naše zavisti. Za kraj, zavist se može prepoznati i iz neiskrene komunikacije ljudi koji nam zavide. Primjerice, iako netko kaže da je veseo zbog našeg uspjeha, njegova verbalna i neverbalna komunikacija mogu biti neusklađene pa tako riječi ne mora pratiti i iskreni osmijeh na licu. Drugo, zavidne osobe neko naše postignuće može toliko pogoditi da nam „slučajno“ zaborave čestitati na uspjehu, iako su svi drugi to već učinili.

4. GRUPA: PRIVATNO VLASNIŠTVO

1. Promotrite materijale koji su pred Vama i pokušajte podijeliti materijal tako da svaki učenik prouči jedan dio materijala.
2. Proučite materijale i međusobno katko izmijenite informacije o pročitanome.
3. Nastojte najvažnije činjenice zabilježiti (trebat će Vam za zajednički plakat).
4. Koristite predložene materijale za izradu plakata (slike).

Slijednite smjernice za rad.

Smjernice za rad:

1. Što znate o privatnom vlasništvu?
2. Opišite slike koje su Vam predočene.
3. Kako Crkva gleda na privatno vlasništvo?
4. Kako bi Vi reagirali na kršenje privatnog vlasništva?
5. Izradi plakat na temelju slika i teksta koji su Vam predočeni.

Privatno vlasništvo temelj je civiliziranog društva i nužan uvjet učinkovitog korištenja ekonomskih resursa u gospodarstvu. Svrha koncepta vlasništva nad nekim resursom jest izbjegavanje potencijalnih konflikata među pojedincima uzrokovanih oskudnošću resursa. Pojedinci imaju različite želje i potrebe u skladu s kojima planiraju svoje djelovanje, te za ispunjavanje tih želja i potreba koriste određena sredstva (resurse), međutim, ta sredstva (resursi) su u prirodi oskudna, tj. ima ih u ograničenim količinama u odnosu na ljudske želje i potrebe koje bi ona mogla potencijalno ispunjavati. Ljudske su želje neograničene, dok su resursi potrebni za njihovo ispunjavanje ograničeni, te je svrha ekonomije iznaći optimalno rješenje za učinkovitu alokaciju rijetkih resursa u gospodarstvu. Da bismo izbjegli konflikte uzrokovane prirodnom datošću ovoga svijeta (oskudnost resursa) nužno je postojanje institucije vlasništva nad ekonomskim resursima, a jedini način na koji možemo osigurati racionalno korištenje resursa i njihovu učinkovito alokaciju u skladu s ljudskim potrebama jest sustav privatnog vlasništva unutar kojeg pojedinci imaju stalan incentive da svojoj imovini maksimiziraju vrijednost, a to mogu jedino tako da ju koriste tako da istovremeno ispunjavaju želje i potrebe drugih ljudi stvarajući dodatnu vrijednost za njih. Ukoliko privatni vlasnik ne koristi svoju imovinu tako da ispunjava potrebe nekih drugih pojedinaca, on će biti sve siromašniji i bit će u stanju ispunjavati sve manje svojih želja i potreba. S druge strane, neki generalni direktor ili partijski komesar u socijalističkom sustavu nema nikakav incentive da povećava vrijednost “društvenoj” imovini jer on osobno nema nikakav izravan benefit od toga, pa tako nema ni incentive da učinkovito koristi raspoložive resurse za ispunjavanje stvarnih ljudskih potreba (više o tragediji javnog). Također, za vlasništvo koje je ničije nitko nije odgovoran, a ne postoji opasniji način upravljanja od davanja ovlasti u ruke onima koji nisu odgovorni za svoje pogreške.

1. Svatko je vlasnik samog sebe. Svaki pojedinac isključivi je vlasnik svog tijela i ima neotuđivo pravo raspolaganja njime kako god želi, dok god time ne ugrožava fizički integritet drugih pojedinaca ili njihove imovine.
2. Svatko je vlasnik onoga što stvori svojim radom i slobodan je plodovima svog rada raspolagati kako god želi dok time ne ugrožava fizički integritet drugih pojedinaca ili njihove imovine. Slobodan je plodove svog rada prodavati drugima, poklanjati ih, iznajmljivati, mijenjati ih za neka druga dobra ili usluge, trošiti ih ili uništiti.

3. Svatko je legitimni vlasnik onoga što primi u dobrovoljnoj razmjeni od drugih pojedinaca koji su legitimni vlasnici predmeta razmjene. Ako je neki pojedinac vlasnik određenog resursa, tada on može i pravo vlasništva nad tim resursom prepustiti nekome drugom u zamjenu za pravo vlasništva nad nekim drugim određenim resursom, ili jednostavno kao poklon.

4. Svatko je legitimni vlasnik onog “ničijeg” resursa kojeg prvi zaposjedne i stavi u uporabnu funkciju (homesteading) i slobodan je njime raspolagati kako želi dok god time ne ugrožava fizički integritet drugih pojedinaca ili njihove imovine. Onaj koji se prvi domogne prethodno ničijeg resursa, ima isključivo pravo raspolaganja njime, jer, ako nema on, tko ima? Onaj koji dođe drugi? Ili prvi i drugi zajedno? Ili svi ljudi na svijetu zajedno? Ili nekakav centralni komitet možda?

Katekizam Katoličke Crkve (2401-2406)

Opća namjena i privatno vlasništvo dobara

U početku, Bog je zemlju i njezina blaga povjerio zajedničkom upravljanju čovječanstva, da se ono za nju brine, da njome svojim radom zagospodari i uživa njezine plodove. Dobra stvorenoga svijeta namijenjena su cijelomu ljudskom rodu. Zemlja je ipak podijeljena među ljudima, da bi se postigla sigurnost života, izložena oskudici i ugrožena nasiljem.

Prisvajanje dobara zakonito je jamstvo slobode i dostojanstva osoba, radi pomaganja svakomu da namiri osnovne potrebe svoje i onih koji su mu na brizi. Ono mora omogućiti da se među ljudima očituje naravna solidarnost.

Pravo na privatno vlasništvo, stečeno radom ili od drugih baštinom primljeno, ili darom, ne ukida prvobitni dar zemlje čovječanstvu kao cjelini. Opća namjena dobara ostaje prvenstvenom, makar promicanje općeg dobra zahtijeva poštivanje privatnog vlasništva, njegova prava i njegova vršenja.

“Služeći se stvorenim dobrima, čovjek mora izvanjske stvari što ih zakonito posjeduje držati ne samo kao svoje nego i kao zajedničke: u smislu da one mogu koristiti ne samo njemu, nego i drugima”. Vlasništvo nad nekim dobrom čini njegova posjednika upraviteljem Providnosti, koji treba nastojati da to dobro donese ploda i da se njegovim blagodatima okoriste i drugi, a ponajprije njegovi bližnji.

Proizvodna dobra – tvarna ili netvarna – kao što su zemlje ili tvornice, stručno znanje ili umijeća, iziskuju brigu svojih posjednika da bi od njihovih plodova imao koristi što veći broj ljudi. Posjednici uporabnih i potrošnih dobara moraju ta dobra rabiti umjereno, pridržavajući njihov ponajbolji dio za gosta, za bolesnika, za siromaha.

Politička vlast ima pravo i dužnost u službi općeg dobra ravnati zakonitim vršenjem prava vlasništva.

Katekizam Katoličke Crkve (2534-2557)

Ne poželi (...) ništa što pripada bližnjemu tvome (Izl 20, 17). Ne hlepi za kućom bližnjega svoga, njivom njegovom, slugom njegovim, sluškinjom njegovom, volom njegovim, magarcem njegovim, ni za čim sto je bližnjega tvoga (Pnz 5, 21). Doista, gdje ti je blago, ondje ce ti biti i srce (Mt 6, 21). 2534 Deseta zapovijed razvija i upotpunjuje devetu, koja govori o požudi puti. Deseta zabranjuje pohlepu za tuđim dobrom, koja je korijen krađe, grabeža i prijevare, sto ih zabranjuje sedma zapovijed. “Požuda očiju” (1 Iv 2, 16) vodi nasilju i nepravdi zabranjenim petom zapovijedi. Požudi, kao i bludu, podrijetlo je u idolopoklonstvu zabranjenom trima prvim zapovijedima zakona. Deseta zapovijed cilja na nakanu srca; zajedno s devetom, sažimlje sve zapovijedi zakona.

To su (...) trgovci koji žele nestašicu ili skupoću robe, koji sa žalošću vide da nisu sami ukupnji i prodaji, što bi im omogućilo da prodaju skuplje i da kupuju po nižoj cijeni; oni koji žele da njihovi bližnji budu u bijedi, kako bi oni ostvarili dobit, bilo prodajući im, bilo kupujući od njih (...). Liječnici koji žele bolesnike; ljudi od zakona koji istu važne i brojne sporove i parnice...2538 Deseta zapovijed zahtijeva da se iz ljudskog srca izagna zavist. Kad je prorok Natan htio potaknuti kralja Davida na pokajanje, pripovjedio mu je priču o siromahu koji je posjedovao samo jednu ovcu, prema kojoj je postupao kao prema vlastitoj kćeri, i o bogatašu koji je, unatoč množini stada, zavidio siromahu i napokon mu oteo ovcu. Zavist može dovesti do najgorih zlodjela. Po zavisti Đavlovoj u svijet je usla smrt: Mi se međusobno borimo, a jedne protiv drugih naoružava nas zavist (...). Ako svi tako strastveno rade da poljuljaju tijelo Kristovo, kamo cemo stici? Mi upravo iscrpljujemo tijelo Kristovo (...). Mi se izjavljujemo udovima jednoga te istog organizma a proždiremo se kako bi to činile zvijeri. 2539 Zavist je jedan od glavnih grijeha. Ona označuje tugu koju netko osjeća pred dobrom drugoga i neumjerenu želju da to dobro prisvoji, makar i nepravredno. Kad želi teško zlo bližnjemu, zavist je smrtni grijeh: Sveti Augustin vidio je u zavisti “po izbor đavolski grijeh”. “Od zavisti nastaju mržnja, ogovaranje, kleveta, zloradost s nesreće bližnjega i nelagoda zbog njegova blagostanja”.

2540 Zavist predstavlja jedan od oblika tuge i prema tome odbijanje ljubavi; kršten čovjek borit će se protiv nje dobrohotnošću. Zavist često dolazi od oholosti; kršten čovjek trudit će se da živi u poniznosti: Htjeli biste vidjeti da je Bog proslavljen po vama? Pa dobro, radujte se napretku svoga brata, i eto Bog će biti proslavljen po vama. Budi Bog hvaljen, reći će se, zato što je njegov sluga znao pobijediti zavist nalazeći svoju radost u zaslugama drugih.

II. Želje Duha

2541 Ekonomija Zakona i milosti odvraća srce ljudi od požude i zavisti: obraća ga k želji za Najvišim Dobrom i uči željama Duha Svetoga koji nasićuje ljudsko srce. Bog obećanja oduvijek je upozoravao čovjeka protiv zavodljivosti onoga sto se, sve od početka, prikazuje “dobrim za jelo, za oči zamamljivim, a za mudrost poželjnim” (Post 3, 6).

2542 Zakon povjeren Izraelu nije nikad dostajao za opravdanje onih koji su mu bili podređeni; dapače, postao je oruđem “požude”. Neujednačenost između htijenja i ciljenja ukazuje na sukob između Zakona Božjeg koji je “zakon razuma” i drugog zakona “koji mezarubljuje zakonom grijeha koji je u udovima mojim” (Rim 7, 23). 2543 “Sad se pak izvan Zakona očitovala pravednost Božja, posvjedočena Zakonom i Prorocima, pravednost Božja po vjeri u Isusa Krista, za sve koji vjeruju” (Rim 3, 21- 22).

Otada vjernici Kristovi “razapeše tijelo strastima i požudama” (Gal 5, 24); oni su vodjeni Duhom i slijede želje Duha.

III. Siromaštvo srca

2544 Isus učenicima nalaže da ga pretpostave svemu i svima i predlaze da se “odreknu svega

što posjeduju” (Lk 14, 33) poradi njega i Evanđelja. Malo prije svoje muke daje im za primjer siromašnu udovicu iz Jeruzalema koja je, od svoga siromaštva, dala sve što je imala za življenje. Zapovijed ne navezanosti na bogatstvo obvezatna je za ulazak u Kraljevstvo nebesko.

2545 Svi Kristovi vjernici treba da “ispravno ravnaju svojim osjećajima, da ih ne bi upotreba stvari ovoga svijeta i privezanost uz bogatstvo nasuprot duha evanđeoskog siromaštva odvrtila od nastojanja oko savršene ljubavi”.

2546 “Blago siromasima duhom” (Mt 5, 3). Blaženstva otkrivaju poredak sreće i milosti, ljepote i mira. Isus uznosi radost siromaha, kojima već pripada Kraljevstvo Božje: Utjelovljena Riječ zove “siromaštvom u duhu” dragovoljnu poniznost ljudskog duha i njegovo odricanje; a Apostol nam daje za uzor siromaštvo Božje kad kaže: “Radi vas posta siromašan” (2 Kor 8,9).

2547 Gospodin kori bogataše, što u obilju dobara nalaže svoju utjehu (Lk 6, 24). “Oholica trazi zemaljsku moć, dok siromah duhom trazi Kraljevstvo nebesko”. Prepuštanje Providnosti Oca nebeskoga oslobađa čovjeka od brige za sutra. Pouzdanje u Boga priprema mu blaženstvo siromaha. Oni ce Boga gledati.

IV. “Hoću da vidim Boga”

2548 Želja za pravom srećom oslobađa čovjeka neumjerene privrženosti dobrima ovoga svijeta, da bi se ispunila u gledanju i blaženstvu Božjemu. “Obećanje da ćemo Boga vidjeti nadilazi svako blaženstvo. U Svetom pismu, vidjeti znači posjedovati. Tko vidi Boga polučio je sva dobra što se mogu zamisliti”.

2549 Svetom narodu preostaje da se, uz milost odozgor, bori za postignuće dobara koja Bog obećaje. Da bi posjedovali i promatrali Boga, Kristovi vjernici mrtve svoje požude svladavajući, s milošću Božjom, zavodljivost naslade i moći.2550 Na tom putu savršenstva, Duh i Zaručnica zovu one koji ih čuju na savršeno zajedništvo s Bogom: Ondje ce biti prava slava; nitko ondje neće biti hvaljen pogrešno ili iz laskanja; prave počasti neće biti ni uskraćene onima koji ih zaslužuju ni dane nedostojnima; uostalom nitko nedostojan neće ih ni tražiti ondje gdje će biti pripušteni samo oni koji su ih dostojni. Ondje će vladati pravi mir, gdje nitko neće osjećati protimbe ni svoje ni drugih. Kreposti će sam Bog biti nagradom, on koji daje krepost i obećao joj je samoga sebe kao najbolju i najveću nagradu sto može postojati: “I bit ću vam Bog, a vi ćete mi biti narod” (Lev 26, 12) ... To je ismislio riječi Apostolovih: “Da Bog bude sve u svemu” (1 Kor 15, 28). On sam bit će svrha naših želja, on kojega ćemo promatrati bez kraja, ljubiti bez zasićenosti, hvaliti bez umora. I taj dar, ta ljubav, ta obuzetost bit će sigurno, kao život vječni, zajednički svima.

Ukratko

2551 “Gdje ti je blago, ondje ce ti biti i srce” (Mt 6, 21).

2552 Deseta zapovijed zabranjuje neurednu požudu, koja nastaje od neumjerene žudnje za bogatstvom i njegovom moći.2553 Zavist je tuga koju netko osjeća pred tuđim dobrom i neumjerena želja da ga prisvoji. Jedan je od glavnih grijeha. 2554 Kršten čovjek bori se protiv zavisti dobrohotnošću, poniznošću i prepuštanjem Božjoj providnosti.

2555 Kristovi vjernici “razapeše tijelo sa strastima i požudama” (Gal 5, 24); Duhom vođeni su i slijede njegove želje.

2556 Nenavezanost na bogatstvo nužna je za ulazak u Kraljevstvo nebesko. “Blago siromasima duhom”.

2557 Čovjek želje kaze: “Hoću da vidim Boga”. Zeđ za Bogom gasi se vodom života vječnoga.